

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

26. Eiusdem zelus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

larua quadam sanctitatis, & quietis publicæ velare nititur. Templum Arianis postulat, nuntiat Imperator, angitur, quo se vertat nescit, paternæ quippe pietatis non pressa ad exigui temporis recordationem, sed ad omnium sæculorum memoriam inusta recurrerant vestigia: Contra vero terrebant potentissimi hominis artes, qui si repulsam ambizioso stomacho minus concoqueret, verendum erat ne summam auctoritatem, quasi arcum intentum in Imperatorem verteret, & res imperij iam concussi, non mediocriter attereret: Accedit Chrysofomus ille antea contemptus, & pannosus Anachoreta, prodit in medium, congregatur, pugnat, reprimit furor, frangit audaciam, arrogantissimum hominem quasi puerum virga compescit. Tum fremente invidia, exultante nostrâ religione, fauente cælo, bonis omnibus plaudentibus, hæreticorum petitioni securum iniicit, & Ducem numeroso militum satellitio terribilem, in eâ ipsa urbe, in qua iam sibi pene sedem moliebatur imperij, vagum, contemptum, eiectum, basilicæ atque adeo sacrarum religionum immunem, irrisum, extorrem facit. Tanta est, & tam efficax inermis sacerdotis pro Deo armata constantia

Quid deinde, quomodo flagitiosos primariorum hominum mores, & quomodo effusam cleri licentiam, quomodo funestissimas ex veteri illa immanitate oppressorum *Harpayas*, à quibus tenuis plebeculæ sanguis innocentissimus exsugebatur, fuerit infectatus, quam acer, quam velox, quam animosus illis obstitit, quis ignorat? Sed quia palmarium obtinet constantiæ, cæcibus illa cum Augusta concertatio, lubenter cætera prætereo. Coniux Arcadij Eudoxia mulier, & sexu ipso, & supra sexum arrogans, ingenio sæua, ira effrenata, auaritia insatiabilis, imperij præterea auctoritate quasi funestissimo telo in omnes bonos armata.

Zof. l. 5.
sam de-
scribit.

Primum Eunuchorum, & muliercularum septa famulatio, deinde furiosorum satellitum, & quod miserius est pudendorum Episcoporum seruilibus adiuta ministerijs Chrysofomum aggreditur, nec iam Callitropes vineam, & pauperum prædiola deporat animo, sed in ipsas aras, & æterni numinis honorem iniuriola, statuam illam argenteam luctuosissimæ tragediæ, & acerbissimorum dolorum fontem, non longè à tremendis Dei altibus dedicat.

Socrat.
l. 6. c. 16.
Zof. l. 8. 20
Baron. ad
an. 404. 3.

Hic hominum concursus, hic plausus & clamores, hic saltatorum & histrionum spectacula, hic femimortuæ profanæ gentilitatis reliquæ excitantur. Quid faciat Chrysofomus? assentetur? præmium est assentationi propositum amplissimum sanè sacerdotum: contra si reluctetur, non est tam ignarum, ut non videat impotentissimæ mulieris furias omnes esse excipiendas, & aut vitam extorrem subeundam, aut mortem forti animo oppetendam. Sed tacere non poterat, quem humana maior de cælo vis animabat, obstitit, arguit, inceptat, Augustam Ecclesiæ aditu prohibet, non illum diadematis fulgor perstrinxit, non satellitum minæ teruerunt, non inflexerunt amicorum lachrymæ, non concurrantium aduersus se Episcoporum fremitus infregerunt, non mouerunt iniquissima in infantis caput coniecta torres concilia, non exilia, non solitudines, non erema, non cruciatus, Archiepiscopum de illo altissimo constantiæ gradu deiecere, omnes suo corpore exceptit in se coniectas volitantium quasi furiarum faces, omnia vidit, omnia petulit, omnium telis unum caput opposuit, ut si posset conicitarum in Ecclesiam incendium suo cruore restingeret.

Eiusdem Zelus.

CAPVT XXVI

ERAT porro beatissimi viri pectori fax quædam diuini amoris infixæ, quæ noctes diesq; nouis ignium succrescens alimentis, suas vndiq; terrarum flammæ ventilabat. Amor scilicet ille est, quo tanquam spirabili natura viuunt Angeli, quo sancti inardescunt, quo quicquid est puriorum in terris mentium validissimè fauciatur. Atque ut cælum pro igne solem habet reliquorum moderatorem luminum, fontem lucis, somitemque ardoris sempiterni. Hic vero mundus inferior nactus est illud elementum acre superius, cuius inter cætera potentissimus est dominatus. Sic is qui à nobis videri non potest, intelligi tamen potest, mentium quidam à concretionem corporis secretarum mundus, pro Sole & igne, pro flammis & radijs vnum Amorem sortitus est purum, velocem, æthereum, synceram quandam diuinitatis portionem, cuius beneficio mortales penè in ipsam

Dei

Dei naturam transfunduntur.

Hoc amore deflagrabit Chrysoſtomus, qui commodatus videbatur, non datus his terris, vt in animos hominum eas quas ipſe è cælo hauſerat faces, perpetuo quodam motu ſpargeret. Quamobrem tamdiu hic aſiſte, quamdiu vixit, & quoad licuit, inſtar puriſſimi ſideris creditum ſibi orbem luſtrauit, dedit obſcuris lucem, ægris medicinam, miſeris ſolatum, ſaſtiditis gratiam, omnibus ornamentum, atque naturam.

Et certè mirum eſt quo pacto vir ille curis animi, corporiſque laboribus confectus, hoc ſedis triennio tanta geſſerit, quanta vix crederet poſteritas, niſi incorrupta hitoriarum fides reſtaretur.

Fuerunt illi tam breui annorum curriculo, aduerſus hæreticos Catholicosque Episcopos, tyrannos, barbaros, ipſam demum Eudoxiam, quæ omnes immanitate ſuperauit, crebra, & formidoloſa certamina: Is tamen inter tot rerum aſperitates, quæ fortiſſimi cuiuſque animum frangere, atque induſtriam debilitare potuiſſent, non modo non elanguit, ſed alacrius etiam ſuorum laborum curſus incitauit, & quæcumque ab optimo, ac vigilantiffimo Epifcopo erant expectanda, hæc ſumma fide, incredibili conſtantia, fruſtu etiam copioſo ſuo gregi præſtitit. Quanto amore hunc diligeret, eiufque ſaluti proſpectum cuperet, teſtantur etiam illæ voces ex homilia quadageſima quarta in Acta Apoſtolorum.

Iam (inquit) Dei gratia nobis tertius in hoc munere exactus eſt annus. Per triduum, vt ſcitis, ſæpè etiam per ſeptem dierum ſpatium hortamur, monemus, reprehēdimus, increpamus, lachrymas fundimus, quas malo tamen ne quis in deteriorem partem capiat, meæ ſolitudini quam pulpito credere. Iam eò ſum adductus, vt propè mihi de mea ſalute deſperandum ſit, quorſum? quia dum me vobis impendo, dum res veſtras deploro, dum totus vobis ſeruiſ, ſit, vt nec mea luceam, nec planè curem; ſi vos temperatis, præ lætitiæ dolores & cruciatus meos non ſentio: ſu minus, etiam is qui inde redundat dolor, mearum miſeriarum ſenſum obrundit.

Et in ſermone, antequam iret in exilium, iſta ſunt ardentiffimi affectus. Vos mihi Patres, quo pacto poſſim omnium veſtrum obliuiſci? Vos mihi vita, vos mihi ſplendor nominis, vos gloriæ patrimonium. Et ego veſtri

cauſa paratus ſum, vt milles mactet, nec vllam exiſtimo hinc me exhibere gratiam, quando ſic demum debito munere perfungar.

Quantum autem rerum hoc amoris perpetuo deflagrantis ardore geſſerit, eius acta declarant.

Huius ſuaſu Arcadius Imperator, cum intellexiſſet complures ſuorum, vel in aula militantium, vel magiſtratibus fungentium, eſſe hæreticos, & ſpeciem duntaxat prætulſſe Catholicorum, eoſdem magiſtratibus pulſos, pecuniaq; multatos penitus repudiavit. Huius opera Scythæ Arianiſ erroribus irretiti, poſtquam cum per interpretem verba facientem audiuere, reiectis erroribus in Eccleſiæ Catholicæ ſinum confluxere. Huius induſtria Nomades mitioribus ingenijs imbuti, ſanctiſſimas religiones à viris Apoſtolicis, quos in illam regionem Chryſoſtomus delegauit, ſuſceperunt. Huius ſtudio Marcionitarum hæreſis nondum in fomite præfocata, ſed peſtiferas ventilans flammas, Imperatoris edicto compreſſa eſt. Huius ſtudio monachi in Phœniciam, non ſine diplomatiſ Imperatoris ad demolienda idolorum ſana, cum operis quibus mercedem Chryſoſtomus lætiſſimarum Martonarum ſumpſibus procurauit, miſſi ſunt. Et ne quid vacaret eius charitas incredibilis, quæ nunquam ſolet feruari, ipſe inter ſui exilijs acerbiffimos ſanè dolores, captiuos ex Iſauris barbaris redimebat, ſuiſque reſtituebat ſedibus, tam egenti turbæ corrogatis quibus poterat pecunijs humanarum ſolatia miſeriarum ſuppeditabat.

Marcus
Diacon.
in actis.
Porphy.
Baro. an.
.oo.
Theod. l.
3. c. 30.

Theod. l.
5. c. 9.

Eius ingenium, & ſacundia.

C A P V T XXVII.

Eius ingenium ſtatim atq; perſpectum eſt, placuit, & digna viſa ſunt opera, quæ in arce eloquentiæ ponerentur. Iſidorus Peluſiota in epiſtola ad Orphelium, commendat in Chryſoſtomo linguæ ſacundiam, ſententiarum pulchritudinem, argumentorum denſitatem, quæ in ipſo etiam adoleſcente doctiffimos viros ait ad ſtuporem vſque demiratos.

Quanti verò Chryſoſtomi eloquentiam fecerit Libanius, ea tempeſtate ſophiſtarum omnium maximus, teſtatur eiufdem epiſtola

Ggggg 2 ſtola

ὁμοί
ἐμοί
πατέρεσ,
ὁμοί
ἐμοί ὄντεσ.